

595. Polska (Pobkett) efter Bohlerenarna
i Ramsjöhult

Handwritten musical score for '595. Polska (Pobkett)'. The score is written on five staves in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The notation includes various rhythmic values, accidentals, and ornaments. The first four staves contain the main melody, and the fifth staff shows a continuation or a different part of the piece. The piece concludes with a double bar line and a final flourish.

FOLKET Fredagen den 15 mars 1957

Karamellregn satte stopp för slottsfest.

Att Folket skulle uppträda som någon slags glädjedödare när seklet var ungt, var nog inte meningen. Likafullt påstås det att tidningen genom en kritisk artikel blev orsak till att ett traditionsrikt midsommarfirande vid Ericsbergs slott fick ett plötsligt slut något år före 1910. Upphovet till artikeln var ett pepparkaks- och karamellregn anordnat av baron Carl Carlsson Bondes levnadsglade unge herr son Knut.

- Så har det i varje fall berättats för mig, säger snickaren och spelmannen Erik Andersson i Valla. Den unge baronen tog plötsligt en pepparkaksburk och en karamellburk och kastade innehållet ut över borggårdens, där helgdagsklädda torpar- och statarbarn rev och slet efter godsakerna. Det var ju inte vardagsmat för den, så det gällde att komma åt så många karameller och pepparkakor som möjligt. Inte tänkte barnen på att de förstörde sina kläder, när striden stod som allra hetast. De tyckte det var roligt och att den unge slottsherren var snäll och god.

Någon iakttagare blev emellertid inte lika förtjust - det var som att kasta smulor till hundarna resonerade han - och dylika "umgängesvanor" borde inte accepteras, även om det fägnas rikligt. Det hela utmynnade därför i en artikel i Folket och pepparkaks- och karamellregnet blev en "attraktion" som gjorde ett sorgligt slut på midsommarfirandet vid Ericsberg. I fortsättningen fick de underlydande sig tillsänt traktering midsommardagen och därmed fick de hålla till godo.

Erik Andersson, vars föräldrar var torpare vid Fräkentorp, var med vid några av festerna - även den sista - och har minne av att det var verkligt stora folkfester. Från början var det väl bara meningen att de underlydande skulle vara med, men det svällde ut så småningom.

Midsommarstången restes på borggården och det skedde alltid till tonerna av en särskild marsch som spelades av den kände spelmannen Karl Karlsson - Kalle i Nässtugan kallad - på fiol och av Edvard Larsson som hade dragspel. Sen spelade de till dansen kring stången och senare blev det valstakter på den stora s.k. kastlogen, där det var riktigt trångt om saligheten, men gemytligt värre. Alla var glada i hågen efter traktoringen.

"Serveringen" skedde i "franska parken" där man åt och drack från långborden. Armbågarna användes flitigt och alla ville ha mesta möjliga.

För Erik Anderssons del blev det ingen dans i så unga år, men istället blev han förtjust i Kalle i Nässtugans fina fiolspel. Det resulterade i att han själv så småningom började spela och blev sedan en flitigt anlita logdansmusiker. Han leker fram polkorna på felan och det märks på rytmen att han spelat upp till dans många gånger i sitt liv. Gustaf Wetter har tecknat upp många av hans låtar. Somliga har ett par hundra år på nacken och är gamla Bellmansvarianter. De är typiska för den musik som spelades under midsommarfirandet vid Ericsberg kring sekelskiftet.

Andersson är också sin egen fiolbyggare - sex fioler har han byggt. En av de egenhändigt förfärdigade fiolerna har ett lock sammansatt av 12 granbitar och en - den kanske käraste - har fått ett lock som tidigare varit en del av locket till en mjöllår.....

Polkorna låter bra när han exekverar dem på den fiolen!

(Fred. Stig Sundström)

Fred

Den 13.3.1957 besökte jag i sällskap med Folkets medarbetare ånyo Erik Andersson. Resultatet blev ovanstående tidningsartikel.

För min del blev det följande 2 polskor:

526. Poliska

The musical score consists of eight staves of music. The first staff begins with a treble clef and a 3/4 time signature. The music is written in a single melodic line. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, often grouped with slurs. There are several measures with rests. The piece concludes with a decorative flourish on the final staff.

Erik Andersson kan ej påminna sig, från vilken han fått låten.

Dessa 2 låtar spelade Erik Andersson i ett rasande raskt tempo,
mycket rytmiskt. Det märks, att han fordom spelat till dans.

527 Polska

The musical score is written on four staves. The first two staves contain the main melody, characterized by many slurs and ties, suggesting a fast and rhythmic piece. The third staff continues the melody with some rests. The fourth staff shows a more complex rhythmic pattern, possibly a bass line or a second voice, with many slurs and ties. The notation is dense and appears to be a transcription of a live performance.

Rikard Larsson har haft musiken för sitt nöjes skull.

Han har inte spelat mycket till dans.

Han kan inte spela i lägena och har svårt att använda vänstra handens ringfinger.

Den 10.4.1958 besökte jag förre lantbrukaren

R i k a r d L a r s s o n

som bor i en liten rar stuga mitt emot godtemplarlokalen i Värmbol vid Duveholmssjön, adress låda 1028, Katrineholm, tel 11987.

Han är född den 19.11.1882 i Tibble, St.Malm och således 76 år gammal. Han är liten och nätt och ovanligt vital för sin ålder.

Rikard Larsson började spela vid 18 års ålder. Han vann då en fiol på amerikanskt lotteri (lotten kostade 11 öre). Denna tillfällighet gjorde, att han började spela.

Han var då dagsverkare under Fågelö. Fiolen var dålig och musiken lät illa, så fadern protesterade, trots att han var omusikalisk. Farfadern kunde spela något.

Rikard Larsson har varit lantbrukare i Målvik, V:a Vingåker från 1922 i 18 år. Sedan jobbade han i Kantorps gruvor och sist på Värmbols bruk. Han har inte tagit en enda fiollektion. Sina mesta låtar har han efter skräddaren Dahlgren, Ramsjöhult.

Han kände Kalle i Nässtugan och spelade hans majstångsmarsch.

(se del IV Erik Andersson nr 1, sid 42)

Kalle i Nässtugan var mycket äldre än Rikard Larsson.

De spelade aldrig tillsammans.

Gustaf Wetter kontrollerar sina uppteckningar efter Rickard Larsson. Foto 1959.

Rickard Larsson, Katrineholm, 1882–1970.

598. Polska efter Lars J. Karlsson

Polska efter Lars Johan Karlsson, arrendator på Öja i St. Malm.
Denna typ av polskor kallar Rikard Larsson för polkett.

"Så där go' som Lars Johan blir du aldrig", sa fadern till sin son Rikard. Denna ringa uppmuntran och faderns ringa intresse för sonens spel kommer Rikard Larsson ihåg än i dag vid 76 års ålder.

529. Polska

Polska efter skräddare Kalle Dahlgren, Ramsjöhult.

Typisk slängpolska.

Man dansade både 2- och 4-polska efter den.

530. Vals

Vals efter brodern Alfred, född 1869, som spelade den på dragspel.

The musical score is written on eight staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is characterized by eighth and sixteenth notes, often beamed together. The accompaniment consists of quarter and eighth notes. The piece concludes with a double bar line and a final cadence.

Rikard Larsson spelade den här valsen riktigt spelmannsässigt med korta sluttoner.

531. Vals *af den skröddare*
Dahlgren, Ramsjöhus

The musical score is written on seven staves. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some rests. The second staff continues the melody with similar note values and includes a sharp sign above a note. The third staff features a series of eighth notes with slurs. The fourth and fifth staves continue the melodic line with various note values and slurs. The sixth staff shows a change in the rhythmic pattern with more eighth notes. The seventh staff concludes the piece with a double bar line and a decorative flourish.

539 Polkaefter Dahlgren

Rikard Larsson ansåg den svår att spela. Han hade svårt att hitta de höga tonerna på kvinten. Det är ju inte så underligt, då han inte kan spela i lägena och inte vet, vad en flageolett-ton är.

Rikard Larssons far, lantbrukare Karl August Larsson, Tibble, var kyrkvärd i St. Halm i 28 år.

Den 6.2.1959 besökte jag åter Rikard Larsson. Han hade då fått sin fiol reparerad av Oskar Andersson i Katrineholm och nu spelade han som en riktig storspelman, när han kom i gång. I sällskap hade jag medarbetaren i Tidningen Folket, och resultatet blev dagen därpå följande artikel i tidningen.

FOLKET. Lördagen den 7 februari 1959.

" 11 - öresfiol " och fru Fortuna skapade märkligt spelmansöde.

=====

För cirka 60 år sedan råkade en "omusikalisk" ung man vid Tibble utanför Katrineholm vinna en fiol med 11 öres insats i ett amerikanskt lotteri. Vad ska jag med den till, tänkte ynglingen - som hette Rickard Larsson - jag kan ju inte spela. Men med fru Fortunas hjälp och till sin egen förvåning blev han hastigt och lustigt musikalisk! Han hade lätt för att spela upp melodier som han hört spelas några gånger - och lika lätt för att sedan komma i håg dem, årtionde efter årtionde!

Anledningen till att vi erinrar om den här historien från sekelskifteslivet vid Stensjön i Stora Malm är att Rickard Larsson just i dagarna fört fram ett par troligen 200-åriga polskor. De spelades flitigt för omkring 75 år sedan av byskräddaren Kalle Dahlgren i Ramsjöhult. Förutom att han var en duktig skräddare för traktens folk, så kunde han också spela med riktig kläm. Men några noter lämnade han inte efter sig och de gamla polskor han spelade på logdanserna i trakten föll i glömska sedan han slutat sina dagar i början på 1900-talet.

Den nu 76-årige Rickard Larsson hade säkerligen kunnat axla Dahlgrens mantel, men han hade svårt för att stjäla till sig några fiolstunder i hemmet. Fadern tyckte nämligen inte om fiolmusik. "Det låter som när räven ylar", sade han till sonen. Några lektioner blev det heller inte. Dahlgren var villig meddela sina kunskaper men det blev inget av.

Byskräddare Dahlgren var flitig musikanter vid logdanserna och Rickard Larsson hade en otrolig förmåga att lägga melodierna på minnet. Själv kunde han inte en enda not och på det området är han alltjämt lika okunnig. Med fiolen under hakan och stråken i hand tar han dock upp de gamla polskorna ur minnet, 60 år senare.

När Sörmlands spelmansförbunds ordförande Gustaf Wetter fick höra talas om Larssons bekantskap med Kalle Dahlgren såg han genast chansen att berika arkivet med Dahlgren-låtar. Det fanns inga sådana i det digra uppteckningsarbete Wetter utfört. Han åkte genast ut till Sjölandet i Värmbol, där Larsson nu bor i en trivsamt stuga med vacker utsikt över sjön.

Stora Malms-låtar överhuvudtaget har det varit rätt tunnsätt med i arkivet. Kalle i Nässtugan och Erik Andersson i Valla har spelat upp en del för hr Wetter. Arkivet får nu ett värdefullt tillskott, då ytterligare 10-talet låtar tillföresamlingarna.

- Det är gamla fina slängpolskor Larsson minns säger her Wetter. Jag föreställer mig att de är bortåt 200 år gamla. De är typiska för den tiden, har en speciell synkopering och är ganska invecklade i övergångarna. Jag vill utan vidare påstå att ett par av de polskor jag fått av Larsson är rena fynd. En fin gammal vals har han också erinrat sig.

Larsson hade sänat lagt av med fiolspelningsen, sedan hans låda - dock ej 11-öresvinsten - visade tendenser att ge dåligt ljud ifrån sig, Han lät emellertid reparera den och nu har han fått bättre håg för spelningen igen. Larsson är glad över att ha kunnat stoppa igen en lucka i arkivet med några melodier efter byskräddare Dahlgren.

Natten innan den dag Wetter kom och tecknade upp melodierna sov Larsson dåligt. De två polskorna "värkte" fram och sedan spelade han upp dem med bravur.

Dahlgren var den stora spelmansidolen bland den dansanta ungdomen kring Stensjön vid sekelskiftet. Det fanns mycket ungdom från gårdarna Tibblenäs, Prästtorp, Remna m.fl. Dahlgren fick 5 öre av var och en av ungdomarna och spelade hela natten. På senare tid ville han dock ha en hel femma för spelningen.

Fred

533. Polska *etter K. Dahlgren
Ramsjöholm*

variant:

Polska efter Kalle Dahlgren, Ramsjöhult.

Den här polskan spelade Rikard Larsson med en sjusärdeles kläm och schvung. Vi spelade den tillsammans, sedan jag tecknat upp den, och när Rikard Larsson blev riktigt i spelmanstagen spelade han som en storspelman från fornstora dar.

534. Polska etter Dahlbræn

The musical score consists of six staves of handwritten notation. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The music is written in a single melodic line. The second staff has a handwritten 'x' above the first measure. The third staff features a double bar line with a repeat sign. The fourth staff continues the melodic line. The fifth staff shows a change in rhythm with more complex patterns. The sixth staff concludes with a double bar line and a final flourish.

Variation:
13.1.1961

535. Vals efter Dahlgren

Handwritten musical score for a waltz titled "535. Vals efter Dahlgren". The score is written on nine staves in treble clef, 3/4 time, and D major. The first staff includes a "3dje Ldg" (3rd ending) marking. The final staff contains a double bar line and some scribbled-out notes.

Den 13.1.1961 besökte jag ånyo Rickard Larsson i sällskap med "Pena" och Jellon (Fägerholt) från Katrineholms Kuriren. Resultatet blev följande tidningsartikel och för min del 2 bra gamla valser.

Lördagen den 14 januari 1961. Katrineholms Kuriren.

"Det låter som när räven ylar" första omdömet om storspelman.

- Det ska jag säga dej Rickard Larsson att det här är rackarns fina saker, sa Gustaf Wetter och skrev noter så att pennan glödde, när 78-åriga storspelmannen hanterade stråken. Larsson blir bättre spelman för varje år som går.

- Ja, det var ju egentligen konstigt att jag nånsin började spela. Se, jag vann en fiol. Det var på ett amerikanskt lotteri och jag la elva öre som insats. Vi bodde vid Tibble i Stora Malm, som far hade. Han tyckte inte om att jag höll på med fiolen. Men jag kunde inte låta bli att fingra på den, trots att jag var så gammal - 18 år. "Det låter som när räven ylar", sa far. Och jag fick gå ut i vebon och fila där. "Det är ingen idé du håller på, för så god som Lars Johan, det blir du aldrig". Men många år senare då sa far i alla fall att "nu är du snart så god som Lars Johan" och det var ju bra beröm, Lars Johan han bodde i granngård och kunde en låt.

Det är 78-åriga spelmannen och f.d. bonden Rickard Larsson, som berättar. Han bor i en rar liten stuga ute vid Sjölandet i Värmbol. Det står en julgran i fönstret och tindrar och långt där nedanför sluttningen ligger sjön. Det går öppet här och var mellan de gråa isarna en gråvädersdag som denna med takdrop och halka och mycket sand på de uppskottade gångarna.

Så tar han fram fiolen och börjar spela. Och det blir klang i fiolen, som det bara kan bli när en riktig spelman fått instrumentet i sin hand. Den ena melodin efter den andra trillar fram.

För två år sedan fick Sörmlands spelmansförbunds ordförande Gustaf Wetter av en tillfällighet höra talas om Rickard Larsson och for ut till honom för att höra honom spela. Och Larsson han kunde den ena Stora Malmslåten efter den andra, som Wetter aldrig förut hört. Det var för honom bara att sätta sig och teckna ned bitarna, som aldrig förut kommit på pränt. Den gången blev tio låtar nedtecknade. Ett nyttillskott i arkivet av oskattbart värde. Låtar med flera hundra år på nacken. Den ende som riktigt minns dem är Rickard Larsson. Han lärde sig dem i sin ungdoms dagar av skraddaren vid Ramsjöhult, Kalle Dahlgren, som var en legendarisk mästerspelman när han dog vid sekelskiftet. I 60 år har Rickard Larsson bevarat hans låtar i minnet utan att kunna en not.

Den där gången för två år sedan, då var det länge sedan Larsson hanterat fiolen, men nu spelar han titt som oftast. Och Wetter säger:

- Ska jag vara uppriktig så var inte Larsson särdeles i form den där gången för två år sedan. Men nu sedan han börjat öva, då spelar han som en storspelman. Och ju mer han övar desto fler gamla melodier kommer han ihåg.

Och det är nog så sant. När vi var ute hos Larsson på fredagsmiddagen tillsammans med Gustaf Wetter, då hade han nya låtar på lager och Wetter hade bara att sätta sig ned vid notpapperen och skriva av allteftersom Larsson spelade. Bl.a. kom en strålande härlig vals från mitten av 1800-talet i dagen.

- Det märks på den speciella synkoperingen och de ganska invecklade övergångarna hur gamla låtarna är, säger Wetter. Det här är typiska Stora Malmslåtar och de bär en omiskännlig Kalle Dahlgren-karaktär.

- Ja se, säger Rickard Larsson själv, det var egentligen underligt att jag började spela nu på gamla dar också. Men det är tack vare att jag träffade en gammal god vän i pensionärsföreningen, och sen har det blivit mer och mer spela av. Och fler och fler melodier kan man komma ihåg rätt som det är.

536. Gammal-valsetter Dahlsten

Rikard Larsson spelade låten i ett mycket raskt tempo.

I 1:sta repr. är takt nr 6 överflödig. Reprisen har 17 takter.

Larsson har verkligen spelat opp sig, sen han blivit medlem i Pensionsföreningens orkester. Mycket till hans spelskicklighet har Göran Lindblom bidragit.

Den 3.7 spelade Larsson valsen i ordningen enl. ovan.

x) Denna takt dubblerades 3.7

537. Vals *efter Dahlgrön*

A handwritten musical score for a waltz, consisting of six staves of music. The notation is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together, and includes various rests and phrasing slurs. The score concludes with a double bar line and a final flourish.

538. Vals efter Dahlgren

Den 3.7.1961 besökte mig Rickard Larsson på Dalagatan 15.
Jag tecknade då upp följande 5 melodier.

The image shows a handwritten musical score for a waltz. It consists of eight staves of music, all written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The notation is fluid and includes various rhythmic values, slurs, and ornaments. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 3/4 time signature. The music is written in a single melodic line. The notation includes eighth and sixteenth notes, slurs, and ornaments. The score ends with a double bar line and a flourish.

539. Polkett efter Dahlgren

"Polkett" efter Dahlgren, som spelade den ofta.

"Polkett" är Rickard Larssons benämning på en åttondelspolska av mazurkatyp. Den här "polketten" har det säkerligen dansats polska efter.

Rickard Larsson spelade majstångsmarschen efter Kalle i Nässtugan. Erik Andersson, Valla (se min uppt. nr 514 efter honom) spelade den dock bättre.

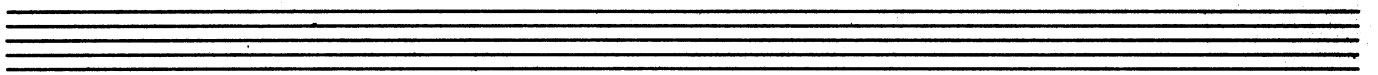
Rickard Larsson meddelade, att Dahlgren spelade denna marsch, när majstången restes i bl.a. Remna och Prästtorp.

540. Polkett efter Dahlgren

The image shows a handwritten musical score for a piece titled "540. Polkett efter Dahlgren". The score is written on four staves. The first staff contains the title and the number "540." written in a cursive hand. The music is in 3/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, rests, and slurs. The piece concludes with a double bar line and a final cadence.

541. Flambo efter en snickare i Stockholm

Handwritten musical score for 'Flambo'. It consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is written in a simple, folk-like style with various note values and rests. The second and third staves continue the melody with similar notation. The fourth staff shows a more complex rhythmic pattern with some notes beamed together and a final cadence.

542. Pokkett efter Dahlgren

Handwritten musical score for 'Pokkett'. It consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The melody is written in a simple, folk-like style with various note values and rests. The second and third staves continue the melody with similar notation. The fourth and fifth staves show a more complex rhythmic pattern with some notes beamed together and a final cadence.

Den 16.2.1962 besökte jag ännu en gång den pigge Rickard Larsson vid Sjölandet, och resultatet blev följande 5 låtar.

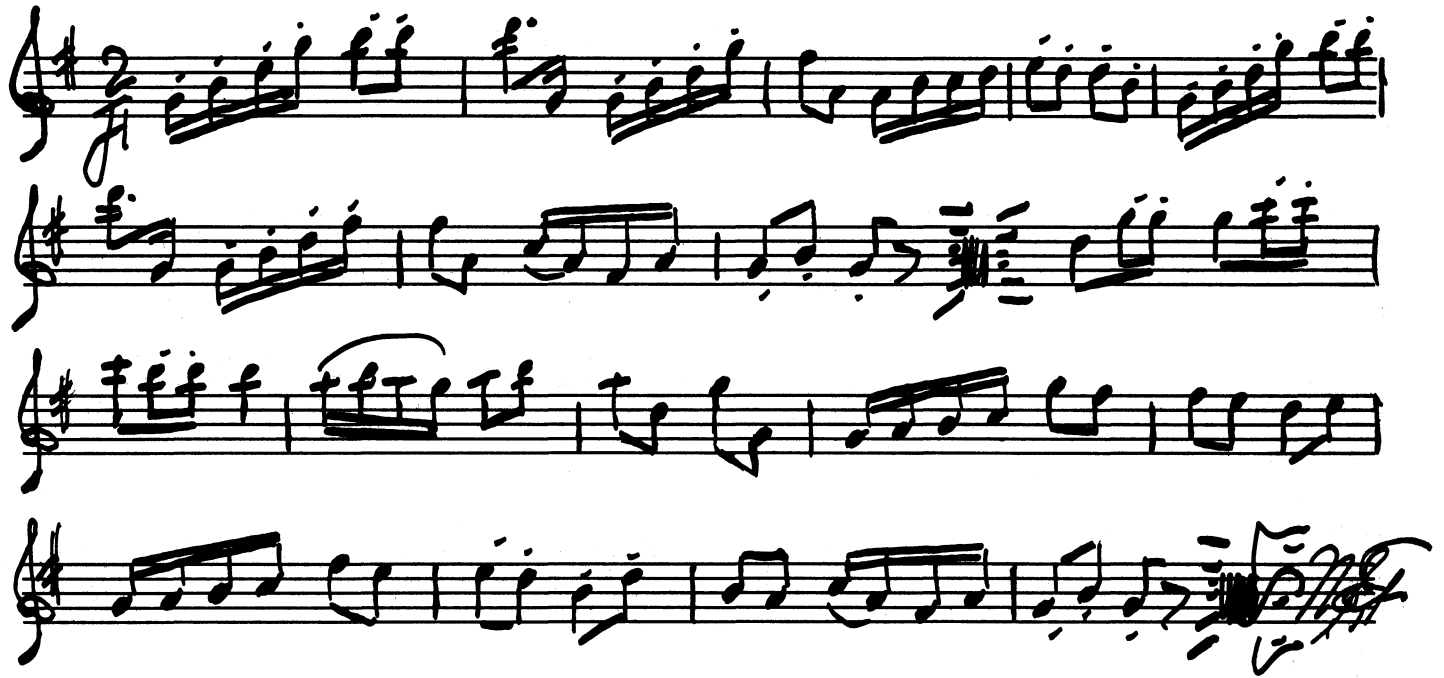
543. Polkett efter Dahlgren

Rickard Larssons dotter Stina Magnusson kallar alltid låten för "Morfarsbiten".

544. Polka (Hoppare) efter Dahlgren

En äkta "Dahlgrenare", sa Rickard Larsson.

Spelades i raskt tempo.

Rickard Larsson har svårt att ta de höga tonerna på kvinten i 3:dje läget. När jag spelade låten allegro och i staccato sa Rickard Larsson: "Precis som om jag skulle höra Dahlgren".

"Dahlgren var kvick både i fingrarna och i stråken", sa' Larsson. "Jag kan inte få fram det så, som han spelte".

545. Vals etter Dahlgren

The image shows a handwritten musical score for a waltz. The score is written on five staves of five-line music paper. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 3/4. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, rests, and beams. There are several slurs and accents throughout the piece. The final staff concludes with a double bar line and some decorative flourishes.